

เครือข่าย 87 ขับเคลื่อน 98

เรื่อง ขอสันับสนุน การลงนามให้สัตยาบัน ไอแอลโอ ฉบับที่ ๘๗และ๘๘ พร้อมกันทั้ง๒ฉบับ
 เรียน นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
 สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอเพื่อให้รัฐบาลรีบดำเนินการให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ และ ๘๘

ตามที่ท่านได้ลงนาม คำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ฉบับที่ ๘๗ ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว ค.ศ.๑๙๔๘ และฉบับที่ ๘๘ ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและการเจรจาต่อรองร่วม ค.ศ.๑๙๔๙ สั่ง ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ นั้น ในนามเครือข่ายขับเคลื่อนILO8798 ต้องขอขอบพระคุณท่านรัฐมนตรีเป็นอย่างสูงที่ให้ความสำคัญกับการที่รัฐบาลไทยมีความจำเป็นในการลงนามให้สัตยาบันอนุสัญญาทั้ง๒ฉบับดังกล่าว เป็นเวลากว่า ๑๐๐ ปีของการก่อตั้ง ILO และประเทศไทยในฐานะเป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) และเป็นเวลากว่า ๓๐ ปีที่ขบวนการแรงงานไทยเรียกร้องต่อรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ให้รับรองอนุสัญญาไอแอลโอทั้ง ๒ ฉบับมาโดยตลอดแต่ยังไม่มีรัฐบาลชุดใดสมัยใด ให้ความสำคัญต่อข้อเรียกร้องดังกล่าวอย่างจริงจังในความพยายามต่อการลงนามให้สัตยาบัน ในวาระสมัยของรัฐบาลปัจจุบันซึ่งมาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นรัฐบาลที่ให้ความเคารพในเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ พวกเราจึงมีความคาดหวังอย่างยิ่งที่จะเห็นประเทศไทยภายใต้การนำของท่านในฐานะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน จะสามารถผลักดันให้รัฐบาลชุดปัจจุบันลงนามรับรอง อนุสัญญาไอแอลโอฉบับที่ ๘๗ ๘๘ พร้อมกันทั้ง ๒ ฉบับ จนเป็นผลสำเร็จ ซึ่งจะเกิดประโยชน์อันใหญ่หลวงต่อประชาชนคนทำงานซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้มีความมั่นคงในการทำงานและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคม อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทยด้านสิทธิแรงงานในสายตาประชาคมโลก เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันต่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชาติให้เติบโตรุดหน้าต่อไป

ด้วยเหตุนี้ เครือข่ายขับเคลื่อนอนุสัญญาILO 8798 ซึ่งประกอบไปด้วยองค์กรแรงงานต่างๆทุกภาคส่วน ในทุกระดับชั้น จำนวน ๒๖ องค์กรได้แก่ ๑) สมาพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ๒) สภาองค์การลูกจ้างแรงงานยานยนต์แห่งประเทศไทย ๓) สภาองค์การลูกจ้างสมาพันธ์แรงงานแห่งประเทศไทย ๔) สภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย ๕) สภาองค์การลูกจ้างสภาศูนย์กลางแรงงานแห่งประเทศไทย ๖) สภาองค์การลูกจ้างอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ๗) สภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานอุตสาหกรรมเอกชน ๘) สมาพันธ์สมานฉันท์แรงงานไทย ๙) สหพันธ์แรงงานนิโทรเลียมและเคมีภัณฑ์แห่งประเทศไทย ๑๐) สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอการตัดเย็บเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์หนังแห่งประเทศไทย ๑๑) สหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจแห่งประเทศไทย ๑๒) สหภาพคนทำงาน ๑๓) สมาพันธ์แรงงานเดินโซ่แห่งประเทศไทย ๑๔) สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ๑๕) สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ๑๖) สมัชชาแรงงานแห่งชาติ ๑๗) สมาพันธ์แรงงานเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ยานยนต์และโลหะแห่งประเทศไทย ๑๘) โซลิดาริตีตี้เซ็นเตอร์ประเทศไทย ๑๙) สหพันธ์แรงงานยานยนต์และอะไหล่โตโยต้า ๒๐) สมาพันธ์แรงงานอีซูซุประเทศไทย ๒๑) สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ (ประเทศไทย) ๒๒) เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ ๒๓) กลุ่มสหภาพแรงงานย่านรังสิตและใกล้เคียง ๒๔) สหภาพแรงงานฟอร์ดและมาสด้าประเทศไทย ๒๕) Bright future ๒๖) กลุ่มสหภาพแรงงานอุตสาหกรรมยางแห่งประเทศไทย

ได้เห็นถึงความปรารถนาดีและความมุ่งมั่นตั้งใจของท่านรัฐมนตรี ฯ ในการทำงานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนคนทำงานมาโดยตลอด จึงขอให้กำลังใจและแสดงความสนับสนุนการทำงานของท่านรัฐมนตรีฯ ขอให้ท่านช่วยผลักดันให้รัฐบาลไทย เร่งลงนามให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานฉบับที่ ๘๗ ว่าด้วยเรื่องเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว และฉบับที่ ๙๘ ว่าด้วยเรื่องสิทธิในการรวมตัวและการร่วมเจรจาต่อรองร่วม ให้เกิดความสำเร็จสัมฤทธิ์ผลโดยเร็วจักขอบพระคุณยิ่ง และโดยจุดยืนของเครือข่ายขับเคลื่อนอนุสัญญาILO8798 ต้องการให้รัฐบาลรับรองอนุสัญญาพร้อมกันทั้ง ๒ ฉบับ

ขอแสดงความนับถือ

เครือข่ายขับเคลื่อนอนุสัญญาILO8798

ณ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗

.....
(นายธনীศถา คำมาวงษ์)
สภาองค์การลูกจ้างแรงงานยานยนต์แห่งประเทศไทย

.....
(นายประสิทธิ์ ประสพสุข)
สมาพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

.....
(นายทวี เตชะธีราวัฒน์)
สภาองค์การลูกจ้างสมาพันธ์แรงงานแห่งประเทศไทย

.....
(นายชินโชติ แสงสังข์)
สภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย

.....
(นายสนธยา วงษ์ศรีแก้ว)
สภาองค์การลูกจ้างสภาศูนย์กลางแรงงานแห่งประเทศไทย

.....
(ดร.ปิยรัชต์ สมათา)
สภาองค์การลูกจ้างอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

.....
(นายทวี ดียิ่ง)
สภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานอุตสาหกรรมเอกชน

.....
(นายสาวิทย์ แก้วหวาน)
สมาพันธ์สมานฉันท์แรงงานไทย

.....
(นายจตุรงค์ ไพโรสิงห์)
สหพันธ์แรงงานปิโตรเลียมและเคมีภัณฑ์
แห่งประเทศไทย

.....
(นายสุทัศน์ เอี่ยมแสง)
สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอการตัดเย็บเสื้อผ้า
และผลิตภัณฑ์หนังแห่งประเทศไทย

.....
(นายอัศวิน เรืองวิจิตรรา)
สหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจแห่งประเทศไทย

.....
(นายฉัตรชัย พุ่มพวง)
สหภาพคนทำงาน

.....
(นายประภูศักดิ์ นุ่มมัน)
สมาพันธ์แรงงานเดินโชแห่งประเทศไทย

.....
(นางณิชารีย์ กิตตะคุปต์)
สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

.....
(นายภูรี สมิตินิตย์)
สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัทปตท.จำกัด (มหาชน)

.....
(นายมานิตย์ พรหมการีย์กุล)
สมัชชาแรงงานแห่งชาติ

.....
(นายลาเร่ อยู่เป็นสุข)
สมาพันธ์แรงงานเครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ยานยนต์
และโลหะแห่งประเทศไทย

.....
(David John Welsh)
โซลิดาริตีเซ็นเตอร์ประเทศไทย

.....
(ดร.โอภาส ผลประเสริฐวานิช)
สหพันธ์แรงงานยานยนต์และอะไหล่โตโยต้า

.....
(นายอาลี นิมะ)
สมาพันธ์แรงงานอีซูซุประเทศไทย

.....
(นางจันทนา เอกเอี่ยมณี)
สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ (ประเทศไทย)

.....
(นายอดิศร เกิดมงคล)
เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ

.....
(นายศิวารินทร์ จันทสิทธิ์)
กลุ่มสหภาพแรงงานย่านรังสิตและใกล้เคียง

.....
(นายไทพงษ์ วุฒิสรี)
สหภาพแรงงานฟอร์ดและมาสด้าประเทศไทย

.....
(นายวีระ แสงทอง)
Bright future

.....
(นายสมาน พรประชาธรรม)
กลุ่มสหภาพแรงงานอุตสาหกรรมยางแห่งประเทศไทย

เครือข่าย 87 ขับเคลื่อน 98

ข้อเสนอเพื่อให้รัฐบาลริบดำเนิการให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘

อนุสัญญาฉบับที่ ๘๗ ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคม และ ฉบับที่ ๙๘ ว่าด้วยการรวมตัวและสิทธิในการเจรจาต่อรองร่วม เป็น ๒ ใน ๑๐ ของอนุสัญญาหลักของ ILO ที่ถือกันว่าเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ทุกประเทศจะต้องเคารพและดูแลให้มีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพราะสิทธิดังกล่าวเป็นเสมือนประตูบานแรกที่จะทำให้คนทำงานทั้งหลายสามารถเข้าถึงสิทธิอื่นๆ ได้จริง และสิทธิดังกล่าวจะมีส่วนอย่างสำคัญที่จะทำให้สิ่งที่เรียกว่า “งานที่มีคุณค่า” และ “งานที่เป็นธรรม” ที่ทุกคนใฝ่ฝันปรากฏเป็นจริงได้

สถานการณ์ด้านสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองในประเทศไทย

การรวมตัว เจรจาต่อรองร่วมถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีการรับรองไว้ในอนุสัญญาและกติการะหว่างประเทศว่าด้วย สิทธิมนุษยชนหลายฉบับ ประเทศไทย แม้รัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ นับแต่ฉบับปี ๒๕๔๐ จะมีบทบัญญัติที่รับรองสิทธิในการรวมตัวกันของประชาชน แต่กฎหมายลูกที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็น พรบ. แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พรบ. แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ล้วนยังมีสาระสำคัญที่ไม่สอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศทั้งสองฉบับ เป็นเหตุให้คนทำงานในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วมได้อย่างแท้จริง เป็นผลให้ประเทศไทยมีคนทำงานเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานในสัดส่วนที่ถือว่าต่ำที่สุดในโลกคือราว ๑.๕ % เท่านั้น เมื่อคนทำงานรวมตัวกันไม่ได้สิ่งที่ตามมาคือพวกเขาไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการเจรจาต่อรองและทำข้อตกลงร่วมได้ คนทำงานในประเทศไทยจึงมีสิทธิมีเสียง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับค่าจ้าง สวัสดิการและสภาพการจ้างในระดับที่ต่ำมาก ทำให้ไม่สามารถสร้างสิ่งที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยในที่ทำงาน” (workplace democracy) ได้ เมื่อคนทำงานซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคมไม่มี

สิทธิมีเสียง อำนาจการตัดสินใจจึงไปตกอยู่กับคนส่วนน้อย นี่เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำเป็นลำดับต้น ๆ ของโลก

รายงานประจำปีของสมาพันธ์แรงงานสากลหรือ ITUC ที่เรียกว่า Global Rights Index ที่สำรวจและตัดเกรดการละเมิดสิทธิแรงงานในประเทศต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี โดยจัดประเทศต่าง ๆ ออกเป็น ๖ ระดับ ปีที่ผ่านมาไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการละเมิดสิทธิแรงงานระดับที่ ๕ (กลุ่มประเทศที่ไม่มีหลักประกันด้านสิทธิ หรือ no guarantee of rights) ถือเป็นกลุ่มรองสุดท้าย ซึ่งเป็นเช่นนี้ต่อเนื่องมาหลายปี

เหตุผลที่รัฐบาลไทยควรริบดำเนิการเพื่อให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้ได้แก่

๑. จากอนุสัญญา ๑๙๐ ฉบับของILO ที่มีอยู่ อนุสัญญา ๒ ฉบับนี้ถูกจัดเป็น ๒ ใน ๑๐ ของอนุสัญญาหลักที่ ILO ถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานสำหรับคนทำงานที่จะต้องได้รับการยอมรับ ส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองอย่างจริงจัง การให้สัตยาบันจะทำให้ทั้งคนทำงานและนายจ้างมีหลักประกันในการเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวได้อย่างแท้จริง
๒. การให้สัตยาบันเป็นการประกาศให้โลกรู้ว่าประเทศไทย ยอมรับ เคารพสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวนี้ ซึ่งจะทำให้เราได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ สามารถหลุดพ้นจากการเอาไปเป็นข้ออ้างเพื่อกีดกันทางการค้าได้ และถือเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระบบการค้าเสรีของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยกำลังอยู่ระหว่างการเจรจาทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประชาคมยุโรป (FTA) ซึ่งจะต้องมีการหยิบยกเรื่องสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วมมาเป็นเงื่อนไขอย่างแน่นอน รัฐบาลไทยจึงควรเร่งดำเนินการให้สัตยาบันเสียก่อนเพื่อความสง่างาม และทำให้การเจรจาการค้าเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่ต้องมีการยกเรื่องนี้มาเจรจา
๓. ในขณะที่มีเพียงไม่กี่ประเทศในโลกที่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาสองฉบับนี้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ปกครองในระบบเผด็จการ ไม่เคารพสิทธิ เสรีภาพของประชาชน หรือไม่กี่เป็นประเทศที่เกิดใหม่มีพัฒนาการที่ล่าช้า ไม่มีความพร้อม หรือไม่กี่เป็นประเทศที่เป็นสหพันธรัฐที่ประกอบด้วยหลาย ๆ รัฐ และแต่ละรัฐมีกฎหมายของตนเองอย่างเช่นสหรัฐอเมริกา เป็นต้น สำหรับประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว และเชื่อมั่นในหลักการประชาธิปไตย มีพัฒนาการมานาน มีคนทำงานและนายจ้างที่มีความรู้ความเข้าใจและระบบแรงงานสัมพันธ์ไทยมีมานานนับศตวรรษ เรามีระบบกฎหมายที่ดีกว่าหลาย ๆ ประเทศ มีกระทรวงแรงงานดูแลเรื่องแรงงานเป็นการเฉพาะสามารถที่จะปฏิบัติตามหลักการของอนุสัญญาได้อย่างไม่ยากเย็น **ที่สำคัญประเทศไทยเป็นหนึ่งในสี่สิบห้าประเทศผู้ก่อตั้งองค์การแรงงานระหว่างประเทศ จึงต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้ประเทศสมาชิกอื่น ๆ ได้เห็น** (ปัจจุบัน อนุสัญญาฉบับที่ ๘๗ มี ๑๕๘ ประเทศได้ให้สัตยาบันแล้ว มีเพียง ๒๙ ประเทศที่ยังไม่ให้สัตยาบัน ขณะที่อนุสัญญาฉบับที่ ๙๘ มี ๑๖๘ ประเทศได้ให้สัตยาบันแล้ว มีเพียง ๑๙ ประเทศที่ยังไม่ให้สัตยาบัน)
๔. ข้อเรียกร้องให้รัฐบาลไทยให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้ถือเป็นข้อเรียกร้องที่สำคัญที่สุดของขบวนการแรงงานไทยในวันแรงงาน ที่ได้ยื่นเป็นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลไทยมาอย่างต่อเนื่องไม่เคยเว้นนับตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ เป็นต้นมา สมควรที่จะต้องได้รับการตอบสนองอย่างจริงจังจากรัฐบาล

๕. การให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้จะทำให้ประเทศไทยจะต้องปรับเปลี่ยนกฎหมาย มาตรการและกลไกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งยังมีความล้าสมัยไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และรูปแบบการจ้างงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก
๖. การให้สัตยาบันจะทำให้กลไกติดตามตรวจสอบของ ILO สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดความโปร่งใส ได้มาตรฐาน และทำให้สิทธิและเสรีภาพในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วมได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างจริงจังในประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งคนทำงานและนายจ้าง ความพึงพอใจของทั้งสองฝ่ายจะมีส่วนกระตุ้นให้ผลิตภาพขยายตัว ซึ่งจะเป็นผลดีต่อภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจไทยโดยรวม
๗. การให้สัตยาบันจะส่งผลดีต่อประเทศในระยะยาว เพราะระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ดีที่นายจ้างและคนทำงานยอมรับการเจรจาต่อรองร่วมจะช่วยสร้างสังคมที่เสมอภาคเป็นธรรม ช่วยลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน เพราะการรวมตัวและการเจรจาต่อรองร่วมจะช่วยให้เกิดการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมระหว่างคนทำงานกับผู้ประกอบการ
๘. การให้สัตยาบัน จะช่วยลดปัญหาด้านแรงงานสัมพันธ์ที่มีอยู่ปัจจุบันและมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ซึ่งมีรากฐานมาจากการที่สังคมมีทัศนคติในทางลบต่อสิทธิและเสรีภาพในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วม ทำให้ช่องทางในการพูดคุยอย่างเท่าเทียมโดยใช้หลักความเป็นเหตุเป็นผลมีไม่เพียงพอ เมื่อลูกจ้างและนายจ้าง เกิดความขัดแย้งจึงมีแนวโน้มจะขยายเป็นความรุนแรงได้ง่าย การให้สัตยาบัน จะทำให้ประเทศมีภาวะผูกพัน ในการดำเนินการตามอนุสัญญา จึงต้องส่งเสริมและพัฒนาอย่างจริงจังให้ทุกฝ่ายยอมรับและปฏิบัติตาม มาตรฐานดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลให้ทั้งนายจ้างและลูกจ้างสามารถเจรจาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ อันเป็นการ ส่งเสริมบรรยากาศการลงทุนที่แท้จริง
๙. รัฐบาลควรให้สัตยาบันอนุสัญญาทั้งสองฉบับนี้พร้อมกัน เพราะอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้ถือกันว่าเป็นอนุสัญญาคู่แฝดที่สนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน มีเสียงลือลือมากมายว่ารัฐบาลพยายามจะเสนอให้สัตยาบันเฉพาะฉบับที่ ๘๘ ก่อน เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เกิดข้อกังขาถึงความไม่จริงใจที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ค้ำครองสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วมอย่างแท้จริง จะนำไปสู่ความไม่เชื่อมั่นและการท้วงติงไม่สิ้นสุด

ประวัติความเป็นมาของการผลักดันให้รัฐบาลไทยให้สัตยาบัน

อนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว ได้รับการรับรองจากที่ประชุมใหญ่ของ ILO ในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ. ๒๔๙๑) และในปี ๒๔๙๒ ก็ได้เริ่มรณรงค์ให้ประเทศสมาชิกให้สัตยาบัน ขณะนั้นประเทศไทยอยู่ภายใต้การนำของรัฐบาลที่มาจากพรรคประชาธิปัตย์ที่นำโดยจอมพล ป.พิบูลย์สงคราม เมื่อ ILO ได้สอบถามท่าทีของรัฐบาลไทยต่ออนุสัญญาฉบับนี้ รัฐบาลได้นำเอาประเด็นนี้ขึ้นมาพิจารณาในปีนั้นในทันที หม่อมเจ้าสกลวรรณการ วรวรรณ หรือที่เรียกกันว่า “เจ้าแดง” ปัญญาชนผู้มีความคิดทางการเมืองที่ก้าวหน้ามากในขณะนั้นได้ให้ความเห็นกับรัฐบาลว่า “ประเทศไทยได้ให้การรับรอง “Rights of Men” ไปก่อนหน้าแล้ว สมควรที่จะให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้ มิฉะนั้นจะไม่มีประเทศใดคบค้าสมาคมกับประเทศเรา” แต่ข้อเสนอของเขาได้รับการโต้แย้งจากทางกระทรวงมหาดไทยซึ่งใช้กรอบคิดเรื่องความมั่นคง และมองว่าเรามี “แรงงานต่างด้าว” จำนวนมากหากให้สัตยาบันจะเกิดปัญหาตามมา ทำให้รัฐบาลไทยปฏิเสธที่จะให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนั้น

แม้ช่วงปลายรัฐบาลจอมพลป. พิบูลย์สงครามจะยอมผ่อนปรนให้สิทธิกับฝ่ายแรงงานมากขึ้น กระทั่งยอมออกกฎหมายแรงงานฉบับแรกในปี ๒๔๙๙ ที่มีเนื้อหาสาระที่รับรองสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วม แต่เรื่องการให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับดังกล่าวก็ไม่ได้ถูกหยิบยกมาพิจารณาอย่างจริงจัง ต่อมาเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ทำรัฐประหารในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ รัฐบาลเผด็จการของจอมพลสฤษดิ์ได้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๙ ยกเลิกกฎหมายแรงงานปี ๒๔๙๙ ทำให้สิทธิในการรวมตัว เจรจาต่อรองร่วมถูกลิดรอนอย่างสิ้นเชิง สหภาพแรงงานถูกยกเลิก ผู้นำแรงงานจำนวนมากถูกจับกุมคุมขัง ศุภชัย ศรีสดี ผู้นำแรงงานคนสำคัญถูกประหารชีวิตด้วยมาตรา ๑๗ โดยไม่ได้ผ่านกระบวนการยุติธรรม ประเทศไทยถูกประณามและถูกกดดันในเวทีระหว่างประเทศเรื่องการละเมิดสิทธิแรงงาน จนในที่สุดรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจรจำต้องออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ คืนสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองให้กับแรงงานอีกครั้งในปี ๒๕๑๕

หลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ แม้บ้านเมืองจะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น แต่รัฐบาลก็ยังไม่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้ ภายหลังจากเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ประเทศไทยกลับเข้าสู่ยุคเผด็จการรัฐประหารที่ยังคงหวาดกลัว ปฏิเสธที่จะให้สัตยาบันอยู่ ขบวนการแรงงานถูกควบคุมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากการรัฐประหารของคณะรสช. เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ รัฐบาลคณะรสช. พยายามอย่างยิ่งที่จะทำลายอำนาจการต่อรองของฝ่ายแรงงาน เดือนเมษายน ๒๕๓๔ ได้ประกาศยุบสหภาพแรงงานของภาครัฐวิสาหกิจและแยกพนักงานรัฐวิสาหกิจออกจากภาคเอกชน มีการอุ้มหาย ทนง โพธิอ่าน ประธานสภาองค์การลูกจ้าง สภาแรงงานแห่งประเทศไทยที่ออกมาคัดค้านรัฐบาลรสช. ขบวนการแรงงานได้ตระหนักว่ารัฐไทยพยายามทำลายสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองของแรงงาน พวกเขาเริ่มยื่นข้อเรียกร้องในวันแรงงานให้รัฐบาลให้สัตยาบันอนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับ ข้อเรียกร้อง “ให้รัฐบาลให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗/๘๘ ถือเป็นข้อเรียกร้องที่ขบวนการแรงงานได้ยื่นต่อรัฐในวันแรงงานอย่างต่อเนื่องทุกปี

แต่รัฐบาลก็ไม่ได้ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องโดยเอาข้ออ้างเรื่อง “ความมั่นคง” และ “แรงงานต่างด้าว” มาเป็นเหตุผลในการปฏิเสธไม่ยอมให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้

พ.ศ. ๒๕๔๑ ILO ได้รับรอง “ปฏิญญาว่าด้วยความยุติธรรมและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน” ซึ่งกำหนดให้ประเทศ สมาชิกทั้งหมด ไม่ว่าจะให้สัตยาบันหรือไม่ ต้องเคารพสิทธิแรงงานที่กำหนดไว้ใน ๘ อนุสัญญาหลัก ซึ่งรวมถึง ฉบับที่ ๘๗ และ ๘๘ ด้วย ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ภาควิชา ILO ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้ประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันกำหนด ให้ช่วงปี ๒๕๔๙-๒๕๕๘ เป็น “ทศวรรษแห่งการสร้างงานที่มีคุณค่าในเอเชีย” ซึ่งหมายรวมถึงการรณรงค์ให้ภูมิภาคนี้ ยอมรับสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วมของผู้ใช้แรงงานอย่างจริงจัง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ประชุมใหญ่ ILO ได้ให้การรับรอง “ปฏิญญาว่าด้วยความยุติธรรมทางสังคมเพื่อโลกาภิวัตน์ที่เป็นธรรม” ซึ่งหลักการเรื่องสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรอง ยังคงเป็นหลักการสำคัญ แม้จะมีความตื่นตัวในระดับสากลที่เรียกร้องให้ประเทศต่างๆ ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วม แต่รัฐไทยยังคงไม่ได้ให้ความสนใจในประเด็นดังกล่าวอย่างจริงจัง

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ สมัยรัฐบาล อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ องค์กรแรงงานหลากหลายองค์กรได้ร่วมกันก่อตั้ง “คณะกรรมการผลักดันอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘” พวกเขาได้ช่วยกันรณรงค์อย่างจริงจัง จนกระทรวงแรงงานขณะนั้นจำเป็นต้องจัดตั้ง “คณะกรรมการประสานการดำเนินงานเพื่อให้สัตยาบันอนุสัญญาขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘” เป็นคณะกรรมการระดับชาติประกอบด้วยผู้แทนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้แทนหน่วยราชการ หน่วยความมั่นคง ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ผู้แทนจากฝ่ายแรงงานและนักวิชาการ คณะกรรมการชุดนี้ได้มีการประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันหลายครั้ง โดยฝ่ายความมั่นคง ทั้งสภาความมั่นคง กองทัพ ตำรวจ รวมถึงผู้แทนองค์กรฝ่ายนายจ้างบางส่วนแสดงความคิดเห็นคัดค้าน ด้วยข้ออ้างเดิม ๆ ที่ประชุมได้เชิญผู้เชี่ยวชาญ ILO มาให้ความเห็น ชี้แจงเพื่อให้ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยได้คลายความกังวล

ในที่สุดคณะกรรมการได้มีมติโดยเสียงส่วนใหญ่เห็นว่าถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยสมควรจะต้องให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับดังกล่าว โดยเห็นว่าการให้สัตยาบันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ขณะนั้นประเทศไทยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ ซึ่งมาตรา ๑๙๐ บัญญัติไว้ว่าการทำสัญญาหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศใด ๆ ถ้าส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมจะต้องนำเข้าสู่การพิจารณาให้ความเห็นชอบจากรัฐสภา รัฐบาลอภิสิทธิ์ก็มองว่าการให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๙๐ แต่จนแล้วจนรอด กระทั่งหมดวาระรัฐบาลก็ไม่ได้มีการนำเสนอเรื่องนี้เข้าสู่การพิจารณา

จะเห็นได้ว่าการต่อสู้เรียกร้องเพื่อให้รัฐบาลไทยให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน การตัดสินใจในเรื่องนี้ ผู้ตัดสินใจไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะตกกับผู้ใช้แรงงานและประเทศชาติโดยรวม แต่มักจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายความมั่นคง และภาคอุตสาหกรรมที่มักมีอำนาจเหนือการตัดสินใจของรัฐไทย เมื่อเราได้รับรัฐบาลประชาธิปไตยที่มาจากทางเลือกตั้งของประชาชนจริง ๆ รัฐบาลจะต้องมีความกล้าหาญที่จะตัดสินใจในเรื่องนี้โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะตกกับประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวมจริง ๆ

ข้ออ้างของฝ่ายคัดค้านไม่ยอมให้มีการให้สัตยาบันกับเหตุผลหลัก้าง

ข้ออ้างในการคัดค้านการให้สัตยาบัน	เหตุผลหลัก้าง
การให้สัตยาบันจะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงแห่งชาติ เป็นการทำลายบรรยากาศการลงทุน	การรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วม เป็นกลไกของฝ่ายสันติวิธี ที่จะช่วยลดทอนปัญหาการเผชิญหน้าอันรุนแรงลงได้ โดย การส่งเสริมการพูดคุยกันด้วยเหตุด้วยผล
หากให้สัตยาบันแล้ว ข้าราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทหารและตำรวจจะรวมตัวกัน และพากันนัดหยุด งานทำให้ปกครองไม่ได้ เป็นอันตรายต่อความมั่นคง	อนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับไม่ได้ครอบคลุมถึงทหารและตำรวจ เรื่องนี้เป็นความเข้าใจผิดของฝ่ายคัดค้าน ส่วนข้อกังวล เกี่ยวกับการนัดหยุดงานนั้น อนุสัญญาก็ได้ระบุเป็นข้อ ยกเว้นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับความสงบสุขและความปลอดภัยมั่นคงของส่วนรวมไว้ ซึ่งประเทศส่วนใหญ่ในโลก ที่ได้ให้สัตยาบันไปแล้ว ก็หาได้ประสบปัญหาดังที่กังวลกัน

<p>การให้สัตยาบันจะทำให้แรงงานข้ามชาติสามารถรวมตัวกันได้ และจะนำไปสู่ปัญหาความมั่นคงของชาติ</p>	<p>เป็นการใช้มุมมองแบบชาตินิยมและเน้นแต่แนวคิดความมั่นคงแบบเก่ามากจนเกินไป ถ้าเปลี่ยนมุมมองโดยใช้หลัก มนุษยธรรมและความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่เราได้ประโยชน์ จากแรงงานข้ามชาติจำนวนมากศาลในแต่ละปี ก็จะพบว่า แรงงานข้ามชาติ ก็เป็นแรงงานที่ทำประโยชน์ให้กับประเทศ เขาจึงสมควรได้รับสิทธิและความเป็นธรรมเช่นเดียวกับ แรงงานกลุ่มอื่นๆ</p>
<p>อนุสัญญา ๒ ฉบับเป็นของเก่า มีอายุกว่า ๗๐ ปี น่าจะเป็นเรื่องล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน ไม่จำเป็นต้องให้สัตยาบัน</p>	<p>ILO ยังคงถือว่า อนุสัญญา ๒ ฉบับนี้ เป็นหลักที่สำคัญของตน และถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างสิ่งที่เรียกว่า “งานที่มีคุณค่า” ไม่เพียงแค่ ILO ที่ถือว่าหลักการตามอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้สำคัญ ทว่าองค์การระหว่าง ประเทศอื่นๆ ล้วนให้การยอมรับต่อหลักการของอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้</p>
<p>เรามีกฎหมายและมีรัฐธรรมนูญที่ได้อยู่แล้ว ซึ่งครอบคลุมหลักการของอนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับนี้แล้ว จึงไม่ต้องไปสนใจให้สัตยาบัน ซึ่งจะทำให้เป็นภาระ กับรัฐบาลที่จะต้องเขียนรายงานและถูกตรวจสอบ จาก ILO อย่างใกล้ชิด</p>	<p>กฎหมายแรงงานและรัฐธรรมนูญของเรายังมีจุดอ่อน ไม่ครอบคลุมคนทำงานทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ยิ่งไปกว่านั้นก็คือ กฎหมายไทยไม่ได้ให้ความคุ้มครองแรงงานเมื่อเขาต้องการจะใช้สิทธิดังกล่าว คนงานจำนวนมากยังถูกกลั่นแกล้งและถูกเลิกจ้าง เมื่อพยายามจะใช้สิทธิแรงงาน ไทยจึงรวมตัวกันได้ในอัตราค่ามากดังที่ปรากฏให้เห็นอย่าง ชัดเจน นอกจากนี้ แม้จะไม่ได้ให้สัตยาบัน รัฐบาลก็ไม่อาจ หลีกเลียงที่จะต้องส่งรายงานความคืบหน้าอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากอนุสัญญาทั้งสองฉบับเป็นอนุสัญญาหลักที่ ILO ต้องการให้มีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด และในกรณีที่มี การละเมิด รัฐบาลก็สามารถถูกร้องเรียนต่อคณะกรรมการ CFA ได้</p>
<p>หากให้สัตยาบันแล้วจะทำให้มีการจัดตั้งสหภาพเล็กๆ ขึ้นมาเต็มบ้านเต็มเมือง และจะทำให้การนัดหยุดงานขยายตัว</p>	<p>จากประสบการณ์ในประเทศที่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้แล้ว ไม่พบว่าเกิดการจัดตั้งสหภาพเล็กๆ จำนวน มากอย่างที่กังวลกัน ตรงกันข้าม กลับเกิดการรวมตัว เป็นสหภาพขนาดใหญ่ที่มีจำนวนน้อยลง และพบว่า การนัดหยุดงานได้ลดน้อยลงไปด้วย เพราะแรงงานกับ ฝ่ายนายจ้างมีช่องทางในการพูดคุยกันอย่าง เป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น</p>
<p>ยังมีบางประเทศที่ไม่ได้ให้สัตยาบัน โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกาและจีน</p>	<p>อเมริกาเป็นสหพันธรัฐ แต่ละรัฐมีความเป็นอิสระต่อกัน โดยเฉพาะในเรื่องกฎหมาย ฉะนั้นจึงเป็นการยากในการหามติร่วมจากทุกรัฐ ขณะที่ประเทศจีนนั้นไม่ได้ปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงไม่ต้องการให้สัตยาบัน เพราะ ต้องการจำกัดสิทธิของแรงงานไว้</p>

<p>บางประเทศให้สัตยาบันไปแล้วไม่เห็นจะทำให้เกิด ความเจริญก้าวหน้าต่อผู้ใช้แรงงาน เช่นกรณีของ ประเทศกัมพูชา</p>	<p>กัมพูชาเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่เพิ่งผ่านสงครามกลางเมือง กลไกและบุคลากรด้านแรงงานสัมพันธ์ ยังมีขีดความสามารถจำกัด ไม่ควรนำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทย ซึ่งมีกลไกและบุคลากรทางด้านแรงงานสัมพันธ์ที่มีความสามารถ พร้อมจะรองรับกับการใช้มาตรฐานแรงงานสากล อีกทั้งตกอยู่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการอย่างต่อเนื่องยาวนาน ที่เป็นข้อจำกัดสำคัญ</p>
<p>ประเทศไทยน่าจะให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับที่ ๙๘ ฉบับเดียวไปก่อน ส่วนฉบับที่ ๘๗ ค่อยไปว่ากันทีหลัง</p>	<p>อนุสัญญา ๒ ฉบับนี้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเสริมซึ่งกันและกัน เป็นเสมือนคู่แฝดที่ต้องไปพร้อม ๆ กัน การให้เฉพาะฉบับที่ ๙๘ ที่ว่าด้วยการเจรจาต่อรองร่วม จะไม่ได้ผล เพราะหากคนทำงานไม่สามารถรวมตัวกันได้ การเจรจาต่อรองทำข้อตกลงร่วมก็เป็นไปได้ยาก เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ และการทำข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ อย่างไรเสีย ประเทศไทยก็ต้องให้สัตยาบันอนุสัญญาทั้งสองฉบับนี้อยู่แล้ว เราจึงควรรีบดำเนินการให้สัตยาบันอนุสัญญาทั้งสองฉบับนี้ไปเลยโดยไม่มีรีรอ เพื่อให้การเจรจาทางการค้าเป็นไปอย่างมีศักดิ์ศรี ไม่ถูกคู่เจรจากรำคาญมาเป็นข้อต่อรอง</p>